Openbaar Zaaknummer: Z/24/247596

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Perspectiefnota 2024 Wijchen

Datum: 11 juni 2024

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. De Perspectiefnota Wijchen 2024 vast te stellen, waarmee ingestemd wordt met:
   a) De structurele mutaties uit hoofdstuk 4;
   b) De incidentele mutaties uit hoofdstuk 5;
   c) Een begrotingswijziging op de Programmabegroting conform hoofdstuk 17;
   d) Het instellen van de egalisatiereserve Beschermd wonen.
2. Kennis te nemen van oplossingsrichtingen voor het structurele tekort vanaf 2026, waarmee aan de motie 'regeren is vooruitzien' is voldaan.

Aanleiding
Het college biedt u een Perspectiefnota aan die richting geeft voor het opstellen van de Begroting 2025 en een wijziging voorstelt voor de lopende (meerjaren)begroting 2024. De meicirculaire maakt integraal onderdeel uit van deze beslisnota en is doorgerekend in voorliggend perspectief.

We houden koers op de ingeslagen weg uit het coalitieakkoord en het Wijchens Kompas. Zo hebben we in 2024 een nieuwe cultuurnota en woonvisie vastgesteld en maken we zichtbare stappen met de energietransitie en projecten zoals Tussen Kasteel en Wijchens Meer. Verder zijn de voorbereidingen voor Wijchen West, het zwembad en verduurzaming van het Mozaïek in volle gang.
Vanwege het negatieve meerjarenperspectief vanaf 2026, zijn we terughoudend met het opstarten van nieuw beleid. Met het verhogen van de OZB kunnen we bestaande ambities realiseren, zoals op het gebied van participatie en cocreatie, leefbaarheid en maatregelen in de openbare ruimte.
We zorgen ervoor dat we een sluitende begroting voor het jaar 2025 aanbieden. We verwachten in 2025 meer duidelijkheid te hebben van het nieuwe kabinet over de hoogte van de algemene uitkering vanaf 2026. We werken ondertussen de oplossingsrichtingen verder uit richting de begroting 2026.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit
9 nov 2023	141511 Begroting 2024
1 feb 2024	151109 Beslisnota Budgetoverhevelingen 2023 - 2024

Gewenst resultaat
Met het vaststellen van de Perspectiefnota stellen we de lopende begroting bij en geven we richting aan het opstellen van de Begroting 2025. De doelstelling van het begrotingsproces is te komen tot een sluitend structureel perspectief. Dit niet alleen vanuit gezond financieel beleid en beheer, maar ook om onder repressief toezicht van de provincie te blijven.

Argumenten
1.1 De Perspectiefnota geeft een geactualiseerd beeld van het bestaande beleid.
De Perspectiefnota is doorgerekend met de uitkomsten van de meicirculaire. Daarbij hebben we meerjarig budgetbijstellingen op bestaand beleid verwerkt. We stellen ook nieuw beleid voor, voornamelijk voortkomend uit voorstellen waar het bestuur op inhoud eerder al mee akkoord is gegaan. Dit hebben we financieel vertaald in voorliggende cijfers.
Daarnaast bieden we een aantal voorstellen 'gewenst nieuw beleid' aan voor de behandeling bij de Begroting 2025. De financiële gevolgen daarvan hebben we nog niet in de cijfers vertaald.

1.2 Een begrotingswijziging op een lopend begrotingsjaar past binnen de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV.
De commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) bepaalt de richtlijnen waaraan de begroting- en jaarrekeningstukken van een gemeente dienen te voldoen. Daarin wordt gesteld dat iedere begrotingsoverschrijding in principe onrechtmatig is. Door van de verwachte grote afwijkingen in het lopende jaar een begrotingswijziging te maken, is de kans op overschrijdingen bij de jaarrekening kleiner. Overigens tellen niet alle overschrijdingen mee als zijnde onrechtmatig in het oordeel van de accountant. Wanneer de overschrijdingen worden gecompenseerd door baten, binnen bestaand beleid passen, of "open einde" regelingen zijn, dan tellen deze overschrijdingen niet mee in het oordeel. De begrotingswijziging is gebaseerd op de afwijkingen uit de Programmarapportage Mei en actualisatie van onderwerpen in deze Perspectiefnota.

1.3 Met het instellen van een egalisatiereserve kunnen we de ontvangen middelen voor bescherm wonen beschikbaar houden voor dit specifieke doel.
Op dit moment krijgt de centrumgemeente (Nijmegen) de middelen voor beschermd wonen. Zij zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van beschermd wonen in hun regio. Dit gaat overgeheveld worden naar de individuele gemeenten. We verwachten dat de hoogte van de inkomsten en uitgaven niet parallel lopen in de eerste jaren. Met een egalisatiereserve kunnen we de middelen voor deze taak beschikbaar houden.

2.1 Met de opgenomen oplossingsrichtingen geven we invulling aan de motie 'regeren is vooruitzien' en bereiden we ons voor op mogelijke bezuinigingen bij de Begroting 2026.
In de begroting 2024 van Wijchen presenteerden we vanaf 2026 een structureel tekort van zo'n € 2 miljoen. Grootste oorzaak hiervan is de dalende algemene uitkering vanaf 2026. De gemeenteraad heeft met de motie 'regeren is vooruitzien' het college opgeroepen om oplossingsrichtingen uit te werken, mocht het rijk niet (volledig) over de brug komen. In hoofdstuk 16 van de Perspectiefnota geven we een overzicht van mogelijke oplossingen voor het structurele tekort. Gezien het feit dat 2025 structureel sluitend is en het onzeker is in hoeverre het rijk gemeenten gaat compenseren, stellen we nu nog geen bezuinigingen voor. Door deze lijst op te nemen, bereiden we ons wel voor, mocht het nodig blijken te zijn.

Tegenargumenten en risico's
1.1 Het opstellen van de Perspectiefnota gebeurt in financieel onzekere tijden.
Er liggen de komende jaren forse uitdagingen op het gebied van gemeentefinanciën. Het financiële perspectief voor de gemeenten is momenteel met veel onzekerheid omgeven. Zo geven we op de jeugdzorg een winstwaarschuwing af voor 2025 en verder. Bovenop de reguliere jaarlijkse indexatie, wordt een kostenstijging verwacht van mogelijk zo'n 10% op het gehele regionaal ingekochte jeugdzorgbudget. Denk hierbij aan ontwikkelingen als: de verschuiving naar kleinschaligheid, krapte op de arbeidsmarkt, bovengemiddelde CAO- stijging (inhaalslag t.o.v. OVA) en hiermee stijgende tarieven. Het maken van een gedetailleerde doorrekening is in dit stadium door de vele onbekende factoren nog niet mogelijk. We komen hier bij de Begroting 2025 op terug.
Daarnaast is de VNG nog altijd in de gesprek met het rijk over de korting van € 3 miljard op de algemene uitkering. Daarvan is nu € 675 miljoen gecompenseerd in de meicirculaire, maar er resteert nog steeds een stevige uitdaging.

Financiële gevolgen
De doelstelling van het begrotingsproces is te komen tot een sluitend structureel perspectief. Dit niet alleen vanuit gezond financieel beleid en beheer, maar ook om onder repressief toezicht van de provincie te blijven.

(bedragen x €1.000)	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Structureel saldo (hoofdstuk 4)	2.809	39	-3.372	-2.615	-2.709
Incidenteel saldo (hoofdstuk 5)	-2.589	-820	-476	-40	0
Bouwgrondexploitaties (hoofdstuk 6)	29	0	738	0	5
Onttrekking algemene reserve	0	820	0	0	0
Totaal Perspectiefnota 2024	**249**	**39**	**-3.110**	**-2.655**	**-2.704**

In 2024 en 2025 zien we een sluitende structurele begroting. Vanaf 2026 zien we met de kennis van nu een tekort ontstaan. Dit heeft grotendeels te maken met de huidige doorrekening van de algemene uitkering, die in 2026 € 2,5 miljoen lager uitkomt dan in 2025, terwijl de kosten wel door blijven stijgen.
In 2025 onttrekken we middelen uit de algemene reserve om het incidenteel perspectief af te dekken. De algemene reserve voorziet met een stand van ruim € 22 miljoen per 31-12-2023 voldoende in deze.

Communicatie
Niet van toepassing.

Inwonersparticipatie
Niet van toepassing.

Uitvoering of Vervolgstappen
Er wordt een begrotingswijziging gemaakt conform hoofdstuk 17.
Bij de Begroting 2025 actualiseren we de meerjarenramingen. Daarbij betrekken we de uitkomsten van de septembercirculaire. Met de hiervoor beschreven onzekerheden, zijn we terughoudend bij het beoordelen van nieuw beleid. We gaan duurzaam om met de Wijchense middelen en zullen dan ook komen met voorstellen waarmee we een financieel robuuste gemeente blijven.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.